

Evalueringsrapport Udviklingshæmmede og diabetes

Udarbejdet af Jane Kudsk, december 2018

Indhold

1. Indledning	3
2. Metode og dataindsamling	4
3. Ulf som organisation	4
4. Projekt "Udviklingshæmmede og diabetes"	5
4.1 Projektets målgrupper.....	5
4.2 Projektets organisation	5
4.3 Projektets tidsplan.....	6
5. Projektevaluering: mål og resultater	6
5.1 Primær målgruppe	6
5.2 Sekundær målgruppe	7
5.3 Projektniveau	7
6. Afrunding.....	9
7. Bilag.....	10
7.1 Evalueringskema til test af materialet 2019	10
7.2 Invitation til diabeteskonferencen	11

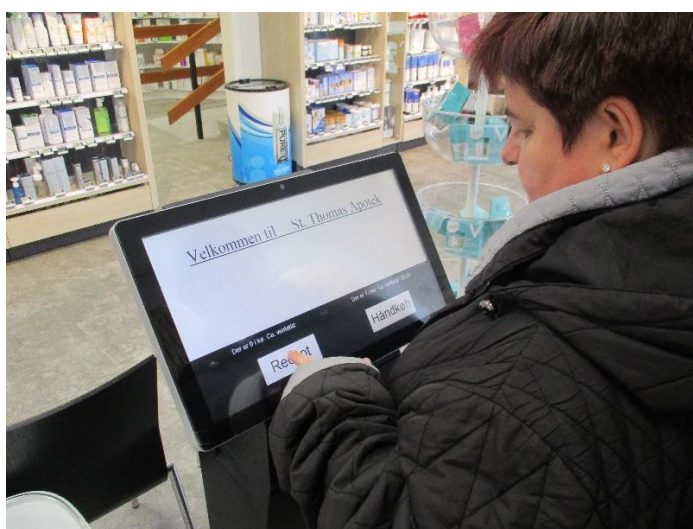
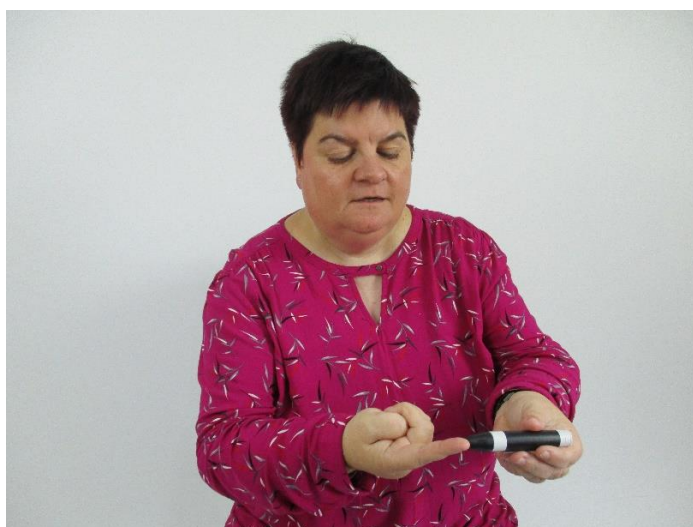
1. Indledning

Denne evaluering af projektet "Udviklingshæmmede og diabetes" er udarbejdet af evaluater Jane Kudsk. Projektet er styret af Udviklingshæmmedes Landsforbund - ULF, som i forbindelse med økonomisk bevilling til projektet fra Helsefonden skal gennemføre en evaluering. Projektet er gennemført i perioden fra maj til december 2018, og evalueringen er lavet i december 2018.

I evalueringen er der fokus på at vurdere projektets resultater i forhold til projektbeskrivelsens formål og mål. Der er fokus på projektbeskrivelsens succeskriterier i forhold til uddannelse af borgervejledere og udvikling af et nyt kursusforløb, ligesom der er fokus på beskrivelse af temamapperne, som er udviklet gennem projektforsløbet.

Evalueringen skal levere feedback til Helsefonden i forhold til projektbeskrivelsen, samt give input til udvikling og forbedring af materialet og kursusforløbet.

Resultater, konklusioner og anbefalinger fra evalueringen formidles i Medlemsbladet ULF nyt, på ULF's hjemmeside, Facebook, nyhedsmails, samt evt. i pressemeddelelser og artikler til fag- og dagblade. Evalueringen formidles ligeledes til Helsefonden.

2. Metode og dataindsamling

I afrapporteringen lægges der vægt på, at evaluering på projektets formål og mål overvejende tilvejebringes gennem en demokratisk evaluering sammen med de relevante interessenter. Således er udvælgelse af beskrevne succeskriterier og fremskrivning af data foregået i et tæt samarbejde med ULF.

Datamaterialet er primært af kvantitativ karakter. Dele af materialet, såsom opgørelse over antal deltagere i forløbet og tilvejebringelse af tilfredshedstilkendegivelser, bliver vurderet gennem en kvalitativ beskrivelse.

Følgende materiale, som findes hos ULF eller evaluator, indgår i udarbejdelsen af rapporten:

- Projektansøgning, der definerer udvælgelse af succeskriterier og mål
- Udarbejdet undervisningsmateriale
- Logbogsoplysninger med kvantitative opgørelser
- Feltnoter fra projektmøder og temadage
- Interviews med projektleder og kursusleder

3. Ulf som organisation

ULF er en landsdækkende forening af og for borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. På hjemmeside www.ulf.dk beskrives målgruppen som mennesker med udviklingshæmning, hvilket fremover vil blive anvendt i rapporten.

Ifølge hjemmesiden forestår foreningen ULF en række af aktiviteter, foredrag og kurser, projekter og udgiver publikationer, der alle har til hensigt i videst muligt omfang at tilgodese og støtte, at mennesker med udviklingshæmning kan finde råd og vejledning hos andre med udviklingshæmning og dermed støtte hinanden.

På hjemmesiden skriver ULF bl.a.:

”Vi oplever, at vi:

- *kan mange flere ting end de fleste tror*
- *bliver bedre til at bede om den hjælp, vi har brug for*
- *vokser med opgaverne*

ULF arbejder politisk for udviklingshæmmedes selv- og medbestemmelse. Det gør vi ved at støtte udviklingshæmmede /andre med særlige behov i selv at tage ansvar og stille krav”.
(www.ulf.dk)¹

Ud over foreningen ULF er der forretningen ULF, som ved hjælp af konsulentbistand og fagpersoner har ansvaret for den økonomiske del af foreningen ULF's aktiviteter.

---

¹ hentet 5. december 2018.

Foreningen ULF - med støtte fra forretningen ULF - har med stor succes tidligere gennemført en lang række af projekter og kurser, der giver oplysning samt formidler rettigheder og muligheder for mennesker med udviklingshæmning, f.eks. kan nævnes:

- Udlån af babysimulatorer til mennesker med udviklingshæmning, der overvejer at få børn
- Seksualrådgivning til mennesker med udviklingshæmning
- Undervisning i kost og motion
- Kurser i at styre sin egen økonomi, førstehjælp, mobning mm.

Det vurderes af evaluator, at nærværende projekt "Udviklingshæmmede og diabetes" indgår som et naturligt tiltag i forlængelse af tidligere aktiviteter.

4. Projekt "Udviklingshæmmede og diabetes"

Projektleder Joan Riis skriver i ansøgningen om projektets formål blandt andet således:

"Udviklingshæmmede har typisk brug for mere hjælp til at have den samme egenomsorg som andre... Mennesker med udviklingshæmning har ikke særlig stor kropsbevidsthed, og de kan sjældent overskue konsekvenserne af de valg, de træffer, og ender derfor ofte ud i ukontrolleret indtagelse af fødevarer..." (side 1).

Diabetes kan i høj grad forebygges ved hjælp af sund mad og livsstil. For de der allerede er ramt af diabetes, kan sygdommen også forbedres og følgesygdomme undgås ved at ændre livsstil.

Formålet med projektet er således at udvikle kursusmateriale og uddanne borgervejledere, der kan uddanne andre borgere og personale omkring diabetes.

4.1 Projektets målgrupper

- 1) Den primære målgruppe er udviklingshæmmede borgere.
Her skelnes mellem de uddannede borgervejledere og andre udviklingshæmmede.
- 2) Den sekundære målgruppe er personale og personalegrupper, som mennesker med udviklingshæmning er i kontakt med i dagligdagen.
For den sekundære målgruppe er formålet at give viden og inspiration til forebyggelse af diabetes og at give dem kompetencer til at støtte udviklingshæmmede i at styrke deres egenomsorg.

4.2 Projektets organisation

Projektet er organiseret med en projektleder, der har ansvar for udviklingen af materialet i samarbejde med to sparingsgrupper med deltagere fra både den primære og sekundære målgruppe.

4.3 Projektets tidsplan

Projektet løb over 1 kalender år, og perioden har været opdelt i 4 faser:

- 1) Opstartsfasen
- 2) Udviklingsfasen
- 3) Formidlingsfasen
- 4) Evalueringsfasen

Evalueringsfasen løber dog videre efter projektets afslutning ind i næste kalenderår.

5. Projektevaluering: mål og resultater

I nedenstående vurdering er fokus på opnåelse af det samlede mål for hver målgruppe samt på projektniveau jf. projektansøgningen.

Evalueringen for hver målgruppe er struktureret således:

- præsentation af mål fra projektansøgningen
- præsentation af data
- kvalitativ vurdering

5.1 Primær målgruppe

a) I projektbeskrivelsen (side 3) er målet at uddanne 10 borgervejledere i 2018.

Data (Logbog): Der er ikke uddannet nogen borgervejledere endnu. Uddannelsen af borgervejledere, der var kalendersat i november måned 2018, blev udsat på grund af sygdom. Første del af uddannelsen er kalendersat til 5. januar 2019. Alle deltagere i sparingsgruppen har meldt sig til at være borgervejledere.

Vurdering: Mindst 6 borgervejledere vil blive uddannet i løbet af januar 2019. Da de har deltaget undervejs i projektet, har de gode forudsætninger for at blive borgervejledere.

b) I projektbeskrivelsen (side 5) er målet, at 8 udviklingshæmmede skal indgå i en sparingsgruppe i udviklingsfasen

Data (Logbog): 6 udviklingshæmmede indgik i sparingsgruppen i udviklingsfasen. Gruppen mødtes to gange i 3 timer undervejs i udviklingsfasen. Ved første møde fortalte deltagerne om, hvad de vidste om diabetes og de fortalte om deres egne spisevaner, sundhedsvaner og udfordringer hermed i hverdagen. Ved andet møde fik gruppen præsenteret det foreløbige materiale og gav feedback til den videre udvikling. De fik også udleveret opskrifter til afprøvning.

Materialet blev præsenteret for 30 udviklingshæmmede på et efterårskursus i oktober måned, og feedback og input herfra er blevet taget med i den videre udvikling.

Vurdering: Målet er opnået tilfredsstillende, da der foruden de seks udviklingshæmmede borgere, der indgik i sparingsgruppen, også har været en stor gruppe inde over materialet, da det blev præsenteret på det årlige efterårskursus.

5.2 Sekundær målgruppe

a) I projektbeskrivelsen (side 5) er målet, at 8 medarbejdere fra bosteder skal indgå i en sparingsgruppe i udviklingsfasen.

Data (Logbog): 6 medarbejdere indgik i sparingsgruppen i udviklingsfasen. Denne gruppe mødtes også to gang i 3 timer undervejs i udviklingsfasen. Ved første møde fortalte deltagerne om deres udfordringer omkring diabetes ved de borgere de arbejder med. De kom også med ønsker til materialet. Ved det andet møde fik gruppen præsenteret det foreløbige materiale og gav feedback til den videre udvikling.

Materialet blev præsenteret for 5 medarbejdere (inkl. en fra sparringsgruppen) på en informationsdag i november måned, og feedback og input herfra er blevet taget med i den videre udvikling. Denne gruppe fik udleveret materialet og tester det af i forhold til yderligere evaluering og færdiggørelse i første kvartal af 2019. Der var 9 tilmeldinger til informationsdagen, men kun 5 deltagere bl.a. pga. sygdom.

Vurdering: Målet er opnået tilfredsstillende, da der foruden de seks medarbejdere, der indgik i sparingsgruppen, også har været 4 andre medarbejdere inde over materialet, da det blev præsenteret på informationsdagen.

5.3 Projektniveau

a) Udvikling af 2 temamapper om diabetes – en til borgere og en til personale

Data (Det færdige materiale): Der er udviklet to temamapper og en række andre værktøjer, der støtter op om temamapperne. Alt materialet er samlet i en kasse, der udleveres i forbindelse med kurser, så personalet og borgerne kan fortsætte med at sætte fokus på diabetes, også efter kurset slutter. Materialet består af:

- Borgermappen
- Personalemappen
- Min diabetesbog
- Opskriftshæfte
- Rød, gul, grøn-kort med fødevarer
- Fup og fakta-kort
- Bevægelseskort
- Dilemmakort til personale
- Eksempel på blodsuktermåling
- 12 Sundhedsråd

Derudover er der optaget videoer med fire cases, der har diabetes og/eller har ændret livsstil. Disse videoer kan bruges til at inspirere andre udviklingshæmmede, til at ændre livsstil. Der er også optaget videoer med bevægelsesøvelser.

Vurdering: Der er udviklet et omfattende materiale, hvor der er lagt vægt på det visuelle for at gøre det velegnet til målgruppen. Der er også lavet videoer, som er meget velegnede i forhold til formidling af budskabet. Videoerne er tilgængelige på ULF's hjemmeside.

b) Udarbejdelse af indikatorer for en ændret livsstil

Data (Det færdige materiale): Der er lavet et evalueringsskema i forbindelse med afprøvningen af materialet i første kvartal af 2019. Skemaet er vedlagt som bilag.

Vurdering: Der er udarbejdet et forslag til indikatorer for en ændret livsstil. Disse indgår i testen af materialet i første kvartal af 2019.

c) Afholdelse af en Diabeteskonference marts 2019

Data (Invitation til konference): Den 28. marts 2019 afholder ULF en Diabeteskonference på Hotel Nyborg Strand. Diabetesmaterialet vil blive præsenteret sammen med erfaringer fra personale og borgervejledere. Desuden er der oplæg om diabetes og sund kost af sundhedsekspert Umahro Cadogan. Invitation er sendt ud i efteråret 2018 via ULF's nyhedsbrev. Konferencen henvender sig primært til medarbejdere, der arbejder med udviklingshæmmede. Invitationen er vedlagt som bilag.

Vurdering: Diabeteskonferencen er planlagt og de første tilmeldinger er kommet ind. Det forventes at diabeteskonferencen bliver gennemført.

d) Gennemførelse af 8 årlige diabeteskurser fra 2019 og frem

Data (Interview med kursusansvarlig): Der er ansøgt §18 midler til afholdelse af diabeteskurser i mere end 50 kommuner og der er allerede kommet tilsagn i flere kommuner heriblandt København, Aarhus, Holbæk, Viborg og Silkeborg.

Vurdering: Det vurderes opnåeligt, at der bliver afholdt mindst 8 diabeteskurser i 2019 samt en række foredrag.

6. Afrunding

Det er evaluators opfattelse af intentionerne i projektet "Udviklingshæmmede og diabetes" helt overordnet er blevet opfyldt. Materialet i materialekasserne er udviklet i samarbejde med både borgere med udviklingshæmning og det personale, der dagligt hjælper dem i forhold til sundhed og egenomsorg.

Materialet støtter godt op om de øvrige emner ULF arbejder med inden for sundhed. Det vil blive udbredt i en lang række kommuner i løbet af de kommende år via ULF's foredrag og kursusvirksomhed.

7. Bilag

7.1 Evalueringsskema til test af materialet 2019

Test og afprøvning af ULF Diabetes

- Hvor mange udviklingshæmmede har været involveret i afprøvningen af materialet?

Beskriv hvilke dele af materialet, der er afprøvet og hvordan:

- Hvilke dele af materialet er bedst / mest anvendeligt?

Kommentarer, ønsker og forbedringsforslag til materialet:

- Føler personalet sig bedre rustet til at hjælpe borgere med eller i risiko for diabetes?

Ja   Nej   Ved ikke

- Kan personalet se en ændring i deltagernes livsstil som følge af projektet?

Fx sundere mad, mere bevægelse og motion, større bevidsthed omkring sammenhæng mellem trivsel og livsstilsvaner.

Ja   Nej   Ved ikke

Hvis Ja, hvilke ændringer?

Hvis Ja, tror personalet at eventuelle forandringer kan fastholdes fremover?

Ja   Nej   Ved ikke

- Kan personalet se en ændring i deltagernes sundhed og trivsel som følge af projektet?

Fx: Lavere blodsukker, bedre trivsel (mere energi, mæthed, ro i kroppen mv.), vægttab, lavere medicinforbrug.

Ja   Nej   Ved ikke

Hvis Ja, hvilke ændringer?

7.2 Invitation til diabeteskonferencen

Diabetes Konference

Hotel Nyborg Strand

D. 28. marts 2019

På programmet er ULF's diabetesvejledere, Lev med Sundhed viser deres materiale og praktiske værktøjer til at arbejde sundhedsfremmende i hverdagen, Jane Kudsk fortæller om mad og diabetes, og Umahro Cadogan kendt fra TV2 programmet "Kan man spise sig rask?" afslutter dagen.

Pris for deltagelse inkl. forplejning er 1.500 kr.

Tilmelding og nærmere info på 7572 4688 eller til joan@ulf.dk

Uddrag fra ULF Nyhedsbrev november 2018.